

BA NĂM HOẠT ĐỘNG CỦA CLB THƯ VIỆN LÀ NỀN TẢNG CHO SỰ PHÁT TRIỂN LIÊN HIỆP THƯ VIỆN CÁC TRƯỜNG ĐẠI HỌC KHU VỰC PHÍA NAM

ĐỂ TIẾN ĐẾN VIỆC HỢP TÁC - LIÊN THÔNG THƯ VIỆN

Một khi thư viện phát triển thì nhu cầu hợp tác liên thông để trao đổi nghiệp vụ và chia sẻ nguồn lực nhằm tăng cường hiệu quả phục vụ luôn được đặt ra. Nhận thức được điều đó, Thư viện Cao học, Trường ĐH Khoa học Tự Nhiên, ĐHQG TP. HCM, song song với việc xây dựng cho mình một mô hình thư viện hiện đại đã tự nguyện đứng ra triệu tập nhiều cuộc Hội thảo và Tập huấn kể từ năm 1997, quy tụ nhiều đồng nghiệp trên tinh thần hợp tác và chia sẻ kinh nghiệm.

- 22/2/1997: Thư viện Cao học tổ chức cuộc Hội thảo đầu tiên quy tụ lãnh đạo thư viện của 10 trường thuộc ĐHQG TP. HCM và một số trường đại học khác ở TP. HCM nhằm bàn thảo vấn đề hợp tác và khả năng nối mạng trong các thư viện ĐHQG TP. HCM. Cuộc Hội thảo này được xem như là mở đầu cho một tiến trình giao lưu, hợp tác nhằm đi đến liên thông trên tinh thần tự nguyện giữa các thư viện đại học trên địa bàn TP. HCM.

Hội thảo đầu tiên tại Thư viện Cao học ngày 22/2/1997 và
Hội thảo bàn tròn ngày 20/12/1997

Kể từ đó Thư viện Cao học được xem như là nơi để đồng nghiệp giao lưu, trao đổi kinh nghiệm cũng như những băn khoăn về việc cải tạo và xây dựng thư viện.

- 20/12/1997: Thư viện Cao học tổ chức "**Hội thảo bàn tròn định hướng phát triển thư viện**". Đông đảo cán bộ thư viện tại TP. HCM và một số đến từ Cần Thơ, Đà Lạt, Nha Trang, Buôn Mê Thuột và Huế đã đến tham dự mang theo nhiều trăn trở về hướng

phát triển cho thư viện mình. Do đó, cuộc hội thảo đã là một diễn đàn tranh luận sôi nổi về hiện trạng thư viện Việt Nam.

Tổng kết thúc hội thảo bàn tròn, bằng kinh nghiệm và quyết tâm của mình, đại biểu Thư viện Cao học đề nghị :

“Hãy phóng tầm nhìn qua khỏi những đường làng khúc khuỷu, ngõ hẻm quanh co, để định hướng đi từ xa lộ đông người, nơi mà bạn bè khắp năm châu cùng tiến bước”.

Hướng đi đó là hướng CHUẨN HÓA-HỘI NHẬP. Buổi hội thảo đã đúc kết được điều thú vị trên, làm cơ sở và tạo niềm tin cho một số thư viện sát cánh với Thư viện ĐH Khoa học Tự nhiên cùng phát triển. Ngày 18/02/1998, Thư viện Cao học bắt đầu phát hành "**Bản tin điện tử Thư viện Cao học**" trên mạng Internet để quảng bá hướng phát triển CHUẨN HÓA-HỘI NHẬP.

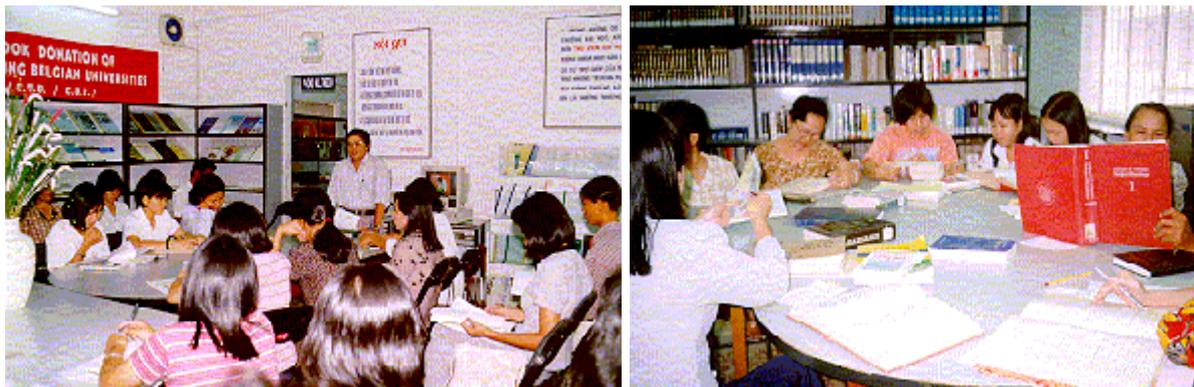
Đã đến lúc mô hình xây dựng thư viện theo hướng Chuẩn hóa - Hội nhập của Thư viện Cao học cần phải được nhân rộng ra một cách có tổ chức - Thư viện Cao học bắt đầu tổ chức những Khóa tập huấn nghiệp vụ.

- 02/10/1998: Khóa tập huấn đầu tiên "***Nghiệp vụ và sử dụng thư viện hiện đại***" được tổ chức cho 40 cán bộ lãnh đạo các phòng, ban, khoa và cán bộ thư viện của trường ĐH Sư Phạm. Khóa tập huấn này là cơ sở cho việc cải tạo và phát triển Thư viện ĐH Sư Phạm TP. HCM.

Khóa tập huấn "***Nghiệp vụ và sử dụng thư viện hiện đại***"
cho trường ĐH Sư Phạm TP. HCM và Thư viện ĐH Đà Lạt tại Đà Lạt

- 9/10/1998: Khóa tập huấn "***Nghiệp vụ Thư viện hiện đại***" cho Thư viện ĐH Đà Lạt tại Đà Lạt được tiến hành song song với Khóa tập huấn cho Thư viện ĐH Sư Phạm quy tụ nhiều đồng nghiệp khác tại địa bàn TP. Đà Lạt.
- 02/11/1998: Thư viện Cao học tổ chức Khóa tập huấn "***Căn bản nghiệp vụ thư viện hiện đại 11/98***". Đây là Khóa tập huấn đầu tiên có chiêu sinh, quy tụ các đồng nghiệp từ nhiều loại hình thư viện khác nhau, và gồm một số từ các tỉnh như Cần Thơ, Tiền Giang, Sông Bé, Nha Trang. Chính học viên của Khóa tập huấn này là những người đã khai sinh ra CÂU LẠC BỘ THƯ VIỆN.

Khóa tập huấn "Cơ bản nghiệp vụ thư viện hiện đại 11/98"

- 21/11/1998:

Câu lạc bộ được thành lập ngay trong buổi kết thúc Khóa tập huấn "Thư viện hiện đại" tại Thư viện ĐH Khoa học Tự nhiên với 29 học viên và giảng viên của khóa tập huấn là những sáng lập viên CLB Thư viện. Những sáng lập viên này là cán bộ và nhân viên của một số thư viện

các trường đại học và viện nghiên cứu trong địa bàn TP. HCM và các thành phố khác như Cần Thơ, Sông Bé, và Nha Trang. Chẳng bao lâu, hoạt động của CLB đã lan rộng ra tất cả các trường trong ĐQG, các trường ĐH Bán công và Dân lập, cùng một số cơ sở ở TP. HCM, Tiền Giang, Đà Lạt, Tây Nguyên, Đà Nẵng, Huế, và Hà Nội.

Hội viên CLB ngày càng gia tăng, về sau lên đến hơn 160 cán bộ thông tin thư viện trong 60 đơn vị thành viên.

CÁC HOẠT ĐỘNG THIẾT THỰC CỦA CLB THƯ VIỆN

1. Về các Khóa tập huấn do CLB Thư viện tổ chức

Sau khi CLB Thư viện được thành lập, các khóa tập huấn nghiệp vụ được tổ chức đều đặn hơn tại Thư viện ĐH Khoa học Tự nhiên thu hút nhiều học viên không những ở trên địa bàn TP.HCM mà còn đến từ những thư viện các tỉnh khác.

Những Khóa tập huấn cung cấp những kỹ năng kỹ thuật giúp đồng nghiệp và hội viên CLB cải tạo và xây dựng thư viện theo hướng hiện đại nhằm tiến đến xây dựng thư viện điện tử, chẳng hạn như:

- Cải tạo kho sách từ sắp xếp theo cá biệt thành sắp xếp theo môn loại
- Kho sách được mở từng phần đến toàn phần
- Sử dụng Khung phân loại thập phân Dewey thay cho BBK và 19 dãy
- Thực hành tiêu đề đề mục và sử dụng Mục lục đề mục thay cho Mục lục phân loại
- Thực hành OPAC, WebPAC tiến đến việc sử dụng những phần mềm tiên tiến thay cho CDS/ISIS
- Thực hành Web để trình bày thông tin và xuất bản điện tử, vv...

2. Về hệ thống thông tin và trao đổi nghiệp vụ

Kể từ đầu năm 1998 đến nay, Thư viện Cao học và CLB Thư viện đã phát hành được 40 Bản tin điện tử trên mạng Internet tại địa chỉ: www-lib.hcmuns.edu.vn/btclb.htm
Mỗi BTĐT gồm 3 phần chính:

1. Thảo luận chuyên đề
2. Tin sinh hoạt CLB Thư viện và Thư viện Cao học cùng thư viện thành viên
3. Thông báo tài liệu mới

Các hội viên CLB Thư viện đã đóng góp vào BTĐT hơn 100 bài viết chuyên đề về:

- Quan điểm Chuẩn hóa Hội nhập
- Liên thông thư viện
- Vai trò Thư viện đại học
- Công tác bổ sung và xử lý sách báo trong thư viện
- Hệ thống phân loại Thập phân Dewey
- Tiêu đề đề mục
- Công tác phục vụ độc giả
- Thư viện điện tử và Internet
- Vấn đề đổi mới phương pháp và nội dung đào tạo ngành Thông tin Thư viện
- Quản lý tri thức
- Hiệp hội thư viện

3. Về Hội thảo nghiệp vụ Thông tin thư viện

Câu Lạc bộ Thư viện đã tiến hành 7 lần hội thảo chuyên đề để đúc kết những ý kiến thảo luận trong diễn đàn Bản tin điện tử được phát hành hàng tháng theo từng chủ đề. Các cuộc hội thảo được tổ chức luân phiên tại các thư viện thành viên.

- 25 - 3 - 1999: Hội thảo Quý 1/1999 "**Liên thông thư viện**" tại Thư viện Cao học
- 3 - 7 - 1999: Hội thảo Quý II/1999 "**Chuẩn hóa nghiệp vụ**" tại Thư viện Cao học
- 2 - 10 - 1999: Hội thảo Quý III/99 "**Chuẩn hóa nghiệp vụ**" tại Thư viện Đại học Nông lâm

Hội thảo Quý I/1999 "Liên thông thư viện" tại Thư viện Cao học
Hội thảo Quý III/1999 "Chuẩn hóa nghiệp vụ" tại Thư viện Đại học Nông lâm

- 21 - 11- 1999: Hội thảo "Kỷ niệm một năm thành lập Câu lạc bộ Thư viện" tại Hội trường Đại học Kiến trúc - "Ổn định nghiệp vụ, Khai thác tư liệu điện tử, và thành lập cơ sở dữ liệu chuyên ngành".
- 25 - 3 - 2000: Hội thảo Quý I/2000 "Thư viện điện tử" tại Thư viện Cao học
- 30 - 6 - 2000: Hội thảo Quý II/2000 "Vai trò Thư viện Đại học" tại Thư viện ĐH Cần Thơ.

Hội thảo Quý I/2000 "Thư viện điện tử" tại Thư viện ĐH Khoa học Tự Nhiên
Hội thảo Quý II/2000 "Vai trò Thư viện Đại học" tại Thư viện ĐH Cần Thơ.

Hội thảo "Kỷ niệm một năm thành lập Câu lạc bộ Thư viện" tại Hội trường Đại học Kiến trúc và
Hội thảo "Kỷ niệm hai năm thành lập Câu lạc bộ Thư viện" tại Đại học Mở - Bán công

- 17 - 11 - 2000: Hội thảo "**Kỷ niệm hai năm thành lập Câu lạc bộ Thư viện**" tại Hội trường Cao học Đại học Mở-Bán công - "**Chuẩn hóa - Hội nhập - Phát triển Thư viện**"

4. Về việc biên soạn tài liệu

- CLB Thư viện với sự tài trợ của ĐHQG đã biên soạn và lưu hành nội bộ cuốn "**Chọn tiêu đề đề mục cho thư viện**" nhằm:
 - Giúp cán bộ thư viện làm quen với Tiêu đề đề mục
 - Dựa vào Danh sách tiêu đề đề mục để xây dựng cho thư viện mình một hệ thống tiêu đề đề mục
 - Đi đến thống nhất hệ thống tra cứu trong CLB Thư viện
- Đã xuất bản cuốn:
 - "**Tổng quan Khoa học Thông tin và Thư viện**" do Nhà xuất bản ĐHQG TP. Hồ Chí Minh xuất bản.
 - "**Sổ tay quản lý thông tin – thư viện**" do Nhà xuất bản ĐHQG TP. Hồ Chí Minh xuất bản.
- Phối hợp với Nhà xuất bản Giáo dục xin phép biên dịch và xuất bản cuốn "**Conversion Tables Dewey - LC - Subject Headings**" của tác giả Mona L. Scott, nhà xuất bản Libraries Unlimited, Inc.
- Chuẩn bị xuất bản 2 cuốn:
 1. "**Thực hành phân loại Dewey**".
 2. "**Special English for Library and Information Science - Tiếng Anh chuyên ngành Thông tin Thư viện**".

CLB THƯ VIỆN XÚC TIẾN VIỆC THÀNH LẬP LIÊN HIỆP THƯ VIỆN CÁC TRƯỜNG ĐẠI HỌC KHU VỰC PHÍA NAM

Qua hơn hai năm hoạt động có hiệu quả, toàn thể hội viên CLB Thư viện cùng chung nhận thức rõ ràng hơn tầm quan trọng của sự liên kết. Ý tưởng này đã được thể hiện bằng quyết định trong Hội thảo kỷ niệm hai năm thành lập CLB Thư viện ngày 17/11/2000: Cần phải xúc tiến việc xin phép thành lập Liên hiệp thư viện các trường đại học khu vực phía Nam để đẩy mạnh sự hợp tác, liên thông, hỗ trợ phát triển đồng bộ nhằm phục vụ tốt công tác giảng dạy, học tập và nghiên cứu trong các trường đại học, học viện, trung tâm đào tạo; trường cao đẳng và trung học chuyên nghiệp; các viện và trung tâm nghiên cứu.

- 19/3/2001: Ban chủ nhiệm CLB Thư viện đã gửi một bản tường trình ra Vụ Thư viện, Bộ Văn hóa-Thông tin trình bày những hoạt động và thành quả hai năm hoạt động của CLB nhằm chứng tỏ sự cần thiết, lợi ích trong việc liên kết, hợp tác, liên

thông; đồng thời kiến nghị xin phép thành lập Liên hiệp thư viện các trường đại học khu vực phía Nam.

Sau khi cơ bản chấp thuận, Vụ Thư viện đề nghị Ban chủ nhiệm CLB thành lập một Ban Trù bị Tổ chức Hội nghị thành lập Liên hiệp thư viện các trường đại học khu vực Phía Nam gồm sáu người:

1. Ông NGUYỄN MINH HIỆP, GD Thư viện ĐH Khoa học Tự nhiên, ĐHQG TP. HCM, Trưởng ban
 2. Ông TRỊNH CÔNG THÀNH, GD Thư viện ĐH Nông Lâm TP. HCM, Phó ban
 3. Bà HOÀNG THỊ THỰC, Chuyên viên Ban KHCN & HTQT, ĐHQG TP. HCM, Ủy viên
 4. Ông LÊ NGỌC OÁNH, Chuyên viên Thư viện ĐH Mở-Bán công TP. HCM, Ủy viên
 5. Bà DIỆP KIM CHI, GD Thư viện ĐH Cần Thơ, Ủy viên
 6. Bà NGUYỄN AN THANH, GD Thư viện ĐH Đà Lạt, Ủy viên
- 28/3/2001: Bộ Văn hóa-Thông tin gửi công văn số 33/TTr-BVHTT cho Bộ Giáo dục & Đào tạo về việc tổ chức Hội nghị thành lập Liên hiệp thư viện các trường đại học khu vực phía Nam.
 - 26/4/2001: Bộ Giáo dục & Đào tạo gửi công văn phúc đáp số 3154/TCCB. Công văn gồm các ý chính sau:

Bộ Giáo dục và Đào tạo có ý kiến sau:

1. *Đồng ý việc tổ chức Hội nghị thành lập Liên hiệp Thư viện các trường đại học khu vực phía Nam. Tổ chức và hoạt động của Liên hiệp Thư viện các trường đại học khu vực phía Nam căn cứ Quyết định số 510/QĐ-TC ngày 05 tháng 5 năm 1986 của Bộ trưởng Bộ Đại học và Trung học chuyên nghiệp (nay là Bộ Giáo dục và Đào tạo) về việc ban hành bản "Điều lệ tạm thời về tổ chức và hoạt động của Liên hiệp Thư viện các trường đại học khu vực" và theo hướng dẫn nghiệp vụ của Bộ Văn hóa - Thông tin.*
 2. *Chấp thuận danh sách 6 người trong Ban Tổ chức Hội nghị như đã nêu trong Công văn số 33/TTr-BVHTT ngày 28 tháng 3 năm 2001 của Bộ Văn hóa - Thông tin.*
- 4/5/2001: Bộ Văn hóa-Thông tin gửi công văn số 1594/VHTT-TV cho ĐHQG TP. Hồ Chí Minh có nội dung như sau:

Thực hiện chủ trương của Bộ Văn hóa-Thông tin và Bộ Giáo dục và Đào tạo về việc thành lập Liên hiệp Thư viện các trường đại học khu vực phía Nam, để củng cố tổ chức và hoạt động thư viện các trường Đại học, nhằm liên kết, phối hợp hoạt động, trao đổi kinh nghiệm, tích hợp và chia sẻ nguồn lực thông tin, phát triển mạng lưới thư viện các trường Đại học.

Qua nghiên cứu, khảo sát nhiều thư viện của các trường đại học, Bộ Văn hóa-Thông tin nhận thấy: Thư viện Đại học Khoa học tự nhiên thuộc Đại học Quốc gia thành phố Hồ Chí Minh là đơn vị có điều kiện đảm bảo tổ chức tốt hội nghị Liên hiệp Thư viện các trường đại học khu vực phía Nam (Từ Đà Nẵng trở vào).

Để xúc tiến việc tổ chức Hội nghị thành lập Liên hiệp Thư viện các trường đại học khu vực phía Nam đạt kết quả tốt, Bộ Văn hóa-Thông tin trân trọng đề nghị Ban Giám đốc Đại học Quốc gia thành phố Hồ Chí Minh tạo điều kiện giúp đỡ Thư viện Đại học Khoa học tự nhiên thuộc Đại học Quốc gia thành phố Hồ Chí Minh tổ chức đăng cai Hội nghị Liên hiệp Thư viện các trường đại học khu vực phía Nam.

- 15/5/2001: Hiệu trưởng Trường ĐH Khoa học Tự nhiên gửi công văn số 59/CV-TCHC cho ĐHQG TP. Hồ Chí Minh về việc đăng cai tổ chức Hội nghị thành lập Liên hiệp thư viện các trường đại học khu vực phía Nam.
- 21/5/2001: Giám đốc ĐHQG TP. Hồ Chí Minh phúc đáp bằng công văn số 370/CV/ĐHQG/KHCN chấp thuận cho Trường ĐH Khoa học Tự nhiên tổ chức Hội nghị.
- 7/6/2001: Hội nghị thành lập Liên hiệp thư viện các trường đại học khu vực Phía Nam được tổ chức tại Giảng đường I, Trường ĐH Khoa học Tự nhiên, ĐHQG TP. Hồ Chí Minh. Hội nghị đã bầu 09 ủy viên vào Ban chấp hành Liên hiệp Thư viện các trường đại học khu vực phía Nam với nhiệm kỳ 02 năm.

TÁC ĐỘNG CỦA NHỮNG HOẠT ĐỘNG CỦA CLB THƯ VIỆN

Câu lạc bộ thư viện ra đời đã *“gặt hái những kết quả bất ngờ”* và là *mối gắn kết giữa các thư viện đại học trên địa bàn TP. Hồ Chí Minh và vùng phụ cận đồng thời cũng góp phần thay đổi cách nhìn của xã hội với vai trò của thư viện đặc biệt trong công tác giáo dục*” như GS. Nguyễn Ngọc Giao, PGĐ ĐHQG TP. Hồ Chí Minh đã đánh giá trong Lễ kỷ niệm hai năm thành lập CLB Thư viện.

Hoạt động CLB Thư viện là những bước khai phá mới mẽ vào lãnh vực Thông tin Thư viện đối với toàn thể hội viên và đã có một tác động tích cực trong việc đổi mới từ tư duy đến hành động của nhiều đồng nghiệp. Tác động này đến nay đã vượt ra khỏi giới

hạn của một số trường đại học khu vực phía Nam và đã có ảnh hưởng tích cực đến đường lối, chính sách phát triển của hệ thống thư viện nước ta đang dần dần được hình thành. Một vài tác động tích cực do hoạt động CLB Thư viện mang lại cụ thể như:

- Thúc đẩy sự phát triển nhanh chóng của các thư viện thành viên theo hướng chuẩn hóa hội nhập: Hiện nay hầu hết các thư viện thành viên đã ứng dụng Kho mở, Bảng Phân loại Thập phân Dewey, Tiêu đề đề mục, Tổ chức hệ thống Mục lục đề mục, sử dụng WebPAC, vv... Điều này tác động mạnh mẽ đến nhận thức quan niệm chuẩn hóa của đồng nghiệp khắp nơi trong nước.
- Khung phân loại thập phân Dewey ngày càng được dùng rộng rãi trong thư viện thành viên CLB Thư viện (Đầu tiên chỉ có hai thư viện dùng là Thư viện Cao học và Thư viện ĐH Cần Thơ). Sự kiện này đã tác động đến sự quan tâm của lãnh đạo ngành Thư viện và nhiều đồng nghiệp khác về việc đánh giá khung phân loại Dewey - Lần đầu tiên một cuộc Hội thảo về việc ứng dụng Khung Dewey do Vụ Thư viện Bộ Văn hóa-Thông tin tổ chức tại Hội trường 3/5 Bộ Văn hóa vào ngày 17/3/2000 và hiện nay đã đi đến thành lập một Ban biên dịch Bảng phân loại Dewey quốc gia để tiến hành dịch thuật và đối tác với Hoa kỳ.

Hội thảo "*Dịch và nghiên cứu áp dụng Bảng Phân loại Dewey vào công tác thư viện ở Việt Nam*" tại Hội trường 3/5 Bộ Văn hóa-Thông tin, Hà Nội, ngày 17/3/2000

- Tính hiệu quả của những khóa tập huấn của CLB Thư viện bao gồm ý nghĩa hình thành những giá trị mới và bổ sung những điều mà trường lớp chính quy chưa dạy, một phần nào đã và sẽ tác động đến việc đổi mới chương trình và nội dung đào tạo ngành Thông tin Thư viện hiện nay.

Những thành quả của CLB Thư viện trong thời gian qua chính là nền tảng cho sự phát triển của Liên hiệp thư viện các trường đại học khu vực phía Nam ngày nay. Những Hội viên CLB thư viện đã từng hoạt động tích cực trong CLB sẽ là những hạt nhân nòng cốt trong sinh hoạt Liên hiệp thư viện ngày hôm nay. Mong rằng một ngày không xa chúng ta và tất cả những đồng nghiệp khác trên toàn cõi Việt Nam sẽ sinh hoạt chung trong một HIỆP HỘI THƯ VIỆN VIỆT NAM.